

บันทึกสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

เรื่อง อำนาจหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนจังหวัดตามพระราชบัญญัติองค์การบริหารส่วนจังหวัด พ.ศ. ๒๕๕๐ (การจัดซื้อรถแท็กซี่ขององค์การบริหารส่วนจังหวัดพิจิตร)*

กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นได้มีหนังสือ ที่ มท ๐๘๐๘.๒/๓๕๗๑๔ ลงวันที่ ๒๓ มีนาคม ๒๕๕๙ ถึงสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สรุปลงความได้ว่า จังหวัดพิจิตรได้มีหนังสือหรือกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นเกี่ยวกับอำนาจหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนจังหวัดพิจิตรในการจัดซื้อรถแท็กซี่เพื่อให้บริการรับขนย้ายรถเกี่ยวข้าวที่องค์การบริหารส่วนตำบลแต่ละแห่งจัดซื้อไว้บริการประชาชน แต่เนื่องจากในการดำเนินการดังกล่าวไม่มีระเบียบหรือแนวปฏิบัติกำหนดไว้ จึงขอหารือว่าองค์การบริหารส่วนจังหวัดจะดำเนินการจัดหาประโยชน์ในการรับจ้างขนย้ายโดยทำเป็นประกาศหรือข้อบัญญัติได้หรือไม่ อย่างไร

กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นพิจารณาข้อหาดังกล่าวแล้ว มีความเห็นดังนี้

๑. กรณีองค์การบริหารส่วนจังหวัดพิจิตรจะจัดซื้อรถแท็กซี่เพื่อให้บริการรับขนย้ายรถเกี่ยวข้าวที่องค์การบริหารส่วนตำบลแต่ละแห่งจัดซื้อไว้บริการประชาชน น่าจะอยู่ในอำนาจหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนจังหวัดที่จะดำเนินการได้ ตามมาตรา ๔๕ แห่งพระราชบัญญัติองค์การบริหารส่วนจังหวัด พ.ศ. ๒๕๕๐

๒. เมื่อองค์การบริหารส่วนจังหวัดพิจิตรให้บริการรับขนย้ายรถเกี่ยวข้าว จึงอาจเรียกค่าบริการจากการให้บริการดังกล่าวได้โดยตราเป็นข้อบัญญัติ ตามมาตรา ๔๘ แห่งพระราชบัญญัติองค์การบริหารส่วนจังหวัด พ.ศ. ๒๕๕๐

กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นจึงขอหารือว่าความเห็นดังกล่าวถูกต้องหรือไม่ อย่างไร

คณะกรรมการกฤษฎีกา (คณะที่ ๑) ได้พิจารณาข้อหาดังกล่าว ประกอบกับได้รับฟังคำชี้แจงจากผู้แทนกระทรวงมหาดไทย (กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น และจังหวัดพิจิตร) ผู้แทนสำนักนายกรัฐมนตรี (สำนักงานคณะกรรมการการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น) ผู้แทนองค์การบริหารส่วนจังหวัดพิจิตร และผู้แทนองค์การบริหารส่วนตำบลเนินสว่าง แล้ว ปรากฏข้อเท็จจริงเพิ่มเติมจากการชี้แจงของผู้แทนว่า จังหวัดพิจิตรเป็นพื้นที่ที่ประชาชนเพาะปลูกข้าวเป็นจำนวนมาก เมื่อถึงฤดูเก็บเกี่ยวเกษตรกรจะจ้างรถเกี่ยวข้าวของเอกชนซึ่งมีอยู่เป็นจำนวนมากมาทำการเกี่ยวข้าวให้ ต่อมาในปี พ.ศ. ๒๕๔๘ เกิดปัญหาระหว่างเกษตรกรกับผู้รับจ้างเกี่ยวข้าวด้วยเครื่องจักร เป็นเหตุให้ผู้รับจ้างเกี่ยวข้าวไปรับจ้างเกี่ยวข้าวในจังหวัดอื่น ผู้ว่า

* ส่งพร้อมหนังสือ ที่ นร ๐๙๐๑/๐๕๗๔ ลงวันที่ ๒๓ มิถุนายน ๒๕๕๙ ซึ่งสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกามีถึงสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี

ราชการจังหวัดพิจิตรจึงประสงค์จะช่วยเหลือเกษตรกรโดยให้องค์การบริหารส่วนตำบลซื้อรถเกี่ยวข้าวไว้บริการ และเนื่องจากมีความจำเป็นต้องขนย้ายรถเกี่ยวข้าวขององค์การบริหารส่วนตำบลไปยังพื้นที่ที่จะให้บริการ จึงประสงค์จะให้องค์การบริหารส่วนจังหวัดซื้อรถแทรกเตอร์ไว้ให้บริการแก่องค์การบริหารส่วนตำบลด้วย นอกจากนี้ ยังได้รับความจากคำชี้แจงของผู้แทนด้วยว่าปัญหาดังกล่าวเกิดขึ้นในปี พ.ศ. ๒๕๔๘ และปัจจุบันผู้รับจ้างเกี่ยวข้าวได้กลับมารับจ้างเกี่ยวข้าวตามเดิมแล้ว

จากข้อเท็จจริงดังกล่าวคณะกรรมการกฤษฎีกา (คณะที่ ๑) จึงมีความเห็นว่า การที่องค์การบริหารส่วนจังหวัดพิจิตรจะอาศัยอำนาจตามมาตรา ๔๕ (๓)^๑ แห่งพระราชบัญญัติองค์การบริหารส่วนจังหวัด พ.ศ. ๒๕๔๐ เพื่อสนับสนุนราชการส่วนท้องถิ่นอื่นในการพัฒนาท้องถิ่นได้นั้น จะต้องปรากฏว่าเป็นการสนับสนุนกิจการอันเป็นอำนาจหน้าที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอื่นด้วย ในกรณีตามข้อหาหรือการที่องค์การบริหารส่วนตำบลจะจัดซื้อรถเกี่ยวข้าวไว้บริการเกษตรกรในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลมีลักษณะเป็นการซื้อเครื่องจักรเพื่อออกไปรับจ้างเกษตรกรเกี่ยวข้าวแทนที่เอกชนซึ่งประกอบกิจการอยู่ การกระทำดังกล่าวจึงไม่อาจถือได้ว่าเป็นการบำรุงและส่งเสริมการประกอบอาชีพของราษฎรตามที่บัญญัติไว้ในมาตรา ๖๘ (๗)^๒ แห่งพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. ๒๕๓๗ นอกจากนี้ ลักษณะของกิจกรรมนั้นอาจอยู่ในข่ายของการประกอบกิจการแข่งขันกับเอกชนอันเป็นการต้องห้ามตามมาตรา ๘๗^๓ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยด้วย ดังนั้น เมื่อกิจการที่องค์การบริหารส่วนตำบลจะกระทำในครั้งนี้อยู่ในอำนาจหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนตำบลหรือเป็นกิจการที่ไม่อาจกระทำได้แล้ว การที่องค์การบริหารส่วนจังหวัดพิจิตรจะจัดซื้อรถแทรกเตอร์ไว้บริการรับขนย้ายรถเกี่ยวข้าวขององค์การ

^๑มาตรา ๔๕ องค์การบริหารส่วนจังหวัดมีอำนาจหน้าที่ดำเนินกิจการภายในเขตองค์การบริหารส่วนจังหวัด ดังต่อไปนี้

ฯลฯ

ฯลฯ

(๓) สนับสนุนสภาตำบลและราชการส่วนท้องถิ่นอื่นในการพัฒนาท้องถิ่น

ฯลฯ

ฯลฯ

^๒มาตรา ๖๘ ภายใต้บังคับแห่งกฎหมาย องค์การบริหารส่วนตำบลอาจจัดทำกิจการในเขตองค์การบริหารส่วนตำบล ดังต่อไปนี้

ฯลฯ

ฯลฯ

(๗) บำรุงและส่งเสริมการประกอบอาชีพของราษฎร

ฯลฯ

ฯลฯ

^๓มาตรา ๘๗ รัฐต้องสนับสนุนระบบเศรษฐกิจแบบเสรีโดยอาศัยกลไกตลาด กำกับดูแลให้มีการแข่งขันอย่างเป็นธรรม คัดกรองผู้บริโภค และป้องกันการผูกขาดตัดตอนทั้งทางตรงและทางอ้อม รวมทั้งยกเลิกและละเว้นการตรากฎหมายและกฎเกณฑ์ที่ควบคุมธุรกิจที่ไม่สอดคล้องกับความจำเป็นทางเศรษฐกิจ และต้องไม่ประกอบกิจการแข่งขันกับเอกชน เว้นแต่มีความจำเป็นเพื่อประโยชน์ในการรักษาความมั่นคงของรัฐ รักษาผลประโยชน์ส่วนรวม หรือการจัดให้มีการสาธารณสุข

บริหารส่วนตำบลแต่ละแห่งเป็นการเฉพาะเช่นนี้ จึงไม่อยู่ในอำนาจหน้าที่ขององค์การบริหารส่วน
จังหวัดที่จะดำเนินการตามมาตรา ๔๕ (๓)^๔ แห่งพระราชบัญญัติองค์การบริหารส่วนจังหวัดฯ
รวมทั้งอาจเป็นการประกอบกิจการแข่งขันกับเอกชนอื่นเป็นการขัดกับบทบัญญัติมาตรา ๘๗^๕
ของรัฐธรรมนูญฯ ด้วย

(ลงชื่อ) พรทิพย์ จาละ

(คุณพรทิพย์ จาละ)

เลขาธิการคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

มิถุนายน ๒๕๕๙

^๔โปรดดูเชิงอรรถที่ ๑, ข้างต้น

^๕โปรดดูเชิงอรรถที่ ๓, ข้างต้น